

Hodnocení současného ekonomického vývoje cukrovarnických podniků v České republice

CURRENT ECONOMIC DEVELOPMENT OF SUGAR COMPANIES IN CZECH REPUBLIC

Veronika Svatošová – Mendelova univerzita v Brně, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Česko je zemí s produkcí cukru vyšší, než je jeho spotřeba, je tedy zemí exportní. Pěstitelé cukrové řepy i producenti cukru jsou konkurenceschopní, což dokládá i výsledek restrukturalizace cukrovarnického průmyslu v době po revoluci v roce 1989, kdy současných 7 cukrovarů vyrábí podobné množství cukru jako 55 cukrovarů v roce 1990, také že toto množství cukru vyprodukuje z plochy 60–65 tis. ha oproti ploše 120 tis. ha před rokem 1990 (1, 2). Cukrovarnický průmysl a pěstování cukrové řepy má na území Česka dlouhou tradici (3, 4). Po znárodnění podniků v roce 1948 se naše cukrovarnictví až do roku 1990 příliš nerozvíjelo (5, 6). Poté, zejména po vstupu Česka do EU doznala organizace trhu s cukrem u nás podstatných změn (7). Cukrovarnický průmysl ČR přestál proces restrukturalizace dobře a zůstal mezi předními producenty EU. Parametry výroby dosahované českými cukrovary jsou srovnatelné s parametry v předních producentních zemích EU (8, 9). V roce 2007/2008 (po odchodu společnosti Eastern Sugar) je v Česku v provozu pouze sedm řepných cukrovarů, řízených pěti cukrovarnickými společnostmi. České cukrovarnictví za posledních 30 let prošlo několika milníky – pád komunistického režimu v roce 1989, restrukturalizace od 90. let do roku 2004, kdy Česko vstoupilo do Evropské unie, i období po vstupu do EU, kdy u nás začaly platit kvóty pro výrobu cukru. Systém produkčních kvót cukru v EU zanikl v roce 2017. Navzdory poklesu počtu cukrovarů v předchozích dekádách právě v tomtéž roce česká produkce cukru, podle Ministerstva zemědělství, poprvé po téměř třech desetiletích dosáhla kvantitativní úrovně, na níž se pohybovala před rokem 1990. Se zánikem kvót se očekávalo oživení obchodu a snížení cen cukru na českém trhu. Nejen zrušením produkčních kvót, ale také vlivem reformy cukerní politiky EU i vlivem světového trhu s cukrem atp. prochází evropské cukrovarnictví turbulentním vývojem, který doprovází zvýšená produktivita či pokles a následná stagnace ceny cukru na světových trzích (10, 11). Krize na trhu s cukrem v Evropské unii byla způsobena přechodem z regulovaného prostředí prostřednictvím maximálních produkčních kvót do prostředí liberálního, tržního. To se samozřejmě nepříznivě projevuje i na cenách cukrové řepy. Kromě výrazných poklesů v cenách cukru a řepy je krize umocňována i nepříznivým počasím v posledních letech, které způsobilo výrazné snížení výnosů ve většině evropských zemí. Dalším důvodem poklesu ceny cukru je světová nadvýroba cukru (12, 13, 14). V současné době se cena cukru pohybuje pod výrobními náklady, všechny cukrovarnické společnosti tak generovaly ztrátu, což může v dlouhodobém horizontu ohrozit evropské cukrovarnictví jako celek. Některé méně

konkurenceschopné společnosti v Evropě musí svou výrobu utlumovat (15). Na situaci českého cukrovarnictví také vzhledem k silné proexportní orientaci doléhá vývoj kurzu české koruny ke společné evropské měně euro. S každým posílením tuzemské měny totiž čeští producenti cukru ztrácejí tržby za vývoz cukru. Poslední tři roky byly ovlivněny řadou nepříznivých přírodních podmínek působících na produkci a cukernatost cukrové řepy. Kromě sucha v roce 2018 a 2019 také nadměrnými srážkami v roce 2020, cukrová řepa byla zároveň na mnoha místech zasažena houbovou chorobou či škůdci, což ovlivnilo produkci a zejména cukernatost řepy. Nadto celou situaci v roce 2020 ovlivnila i krize s koronavirem, jak po stránce ekonomické, tak i sociální a celospolečenské. Jakým způsobem se důsledky pandemie onemocnění covid-19 projeví v cukerním sektoru však ještě nelze odhadnout. Všechny tyto události významně ovlivnily ekonomický vývoj všech cukrovarů v České republice, které jsou předmětem finanční analýzy tohoto příspěvku.

Tab. 1. Seznam a údaje o současně působících cukrovarnických společnostech v České republice

Název společnosti (cukrovary)	Zaměření výroby a sortiment	Počet stálých zaměstnan. (kategorie podle RES)	Rok založení spol.	Vlastnictví, právní forma a vlastnické vztahy, obecná charakteristika	Základní kapitál	Hodnota EAT (2018)	Hodnota aktiv (2018)
					(tis. Kč)		
Litovelská cukrovarna, a. s. (Litovel)	Výroba a distribuce cukru: hrubozrnný krystal a cukr krupice	50–99	3. 4. 1996	Akciová společnost, v současné době 5 členů představenstva. 3 členové dozorčí rady, počet a složení jednotlivých členů orgánů se v historii společnosti měnilo.	19 000	414	496 690
Moravskoslezské cukrovary, s. r. o. (Hrušovany nad Jevišovkou + Opava)	Výroba cukru a jeho modifikací; ovocný, třtinový, hroznový, diabetický, hnědý a řepný cukr; výroba krmiv; Nabídka poradenství v oblasti zemědělství. Druhá největší cukrovarnická společnost ČR.	250–499	1. 5. 1992	Společnost byla od svého vzniku akciovou společností, od 1. 3. 2020 přetransformována na s. r. o., za společnost nyní jednájí 3 jednatele, současným vlastníkem (od roku 2016) je společnost Agrana Sales & Marketing GmbH z Rakouska (v roce 2017 proběhla fúze se Delha Self, s. r. o., a Perca, s. r. o., obě společnosti tím zanikly).	208 193	-287 736	1 813 275
Cukrovar Vrbátky, a. s. (Vrbátky)	Výroba a prodej řepného cukru a jeho modifikací.	100–199	1. 5. 1992	Akciová společnost, v současné době 5 členů představenstva. 6 členů dozorčí rady, počet a složení jednotlivých členů orgánů se v historii společnosti měnilo.	66 547	-7 261	1 101 136
Hanácká potravinářská společnost, s. r. o. (Prosenice)	Výroba cukru; sortiment zahrnuje cukr moučku, krystal i krupici, melasu a řepné řízky; balení od 0,5 kg do 1000 kg.	100–199	27. 7. 1995	Sspolečnost s ručením omezeným, statutárním orgánem je jeden jednatel (jediný společník), během své existence třikrát změnil majitele.	15 606	-13 863	437 998
Tereos TTD, a. s. (České Meziříčí + Dobruška)	Výroba cukru krystal, krupice, moučka, kostky bridž, balení třtinového cukru. Největší cukrovarnická společnost v ČR.	500–999 (530 v roce 2019)	28. 3. 1991	Dnes největší cukrovar ČR v Dobrušce byl založen již v roce 1831, v současné době 5 členů představenstva. 6 členů dozorčí rady, počet a složení jednotlivých členů orgánů se v historii společnosti měnilo.	1 321 01	-179 358	6 554 703

Pramen: vlastní zpracování na základě účetních závěrek a výročních zpráv sledovaných cukrovarů v ČR.

Cíl a metodika

Hlavním cílem příspěvku je vyhodnotit a komparovat ekonomický vývoj pěti podniků vlastních sedm cukrovarů v Česku a vyhodnotit jejich současné ekonomické postavení v oboru. Sledované období pro analýzu dat je 2014–2018, tj. pět posledních dostupných let. Finanční analýza byla provedena pro

sledovaných pět podniků (společností), detailnější informace za jednotlivé cukrovary nebyly součástí účetních závěrek. V době zpracování dat nebyly účetní závěrky cukrovarů z roku 2019 ještě zveřejněny. Hlavními metodami pro naplnění sledovaného cíle je analýza ekonomických dat z účetních závěrek, výročních zpráv a dalších veřejně dostupných zdrojů z českých cukrovarů za posledních pět let a vybrané metody finanční analýzy, které vyhodnocují současnou ekonomickou situaci cukrovarnických společností v Česku. Mezi sledované ukazatele patří vybrané ukazatele rentability, likvidity, zadluženosti a aktivity. V závěru příspěvku jsou pro sledované společnosti navržena doporučení pro eliminaci zjištěných problematických oblastí v jejich současné ekonomické situaci. Pro ekonomickou analýzu a hodnocení bylo vybráno všech sedm v současnosti působících cukrovarů v Česku (5 na Moravě a 2 v Čechách). Majoritním vlastníkem největší české cukrovarnické společnosti Tereos TTD, a. s., (s cukrovary v Českém Meziříčí a Dobrušce) je skupina Tereos z Francie, přibližně třetinu akcií však vlastní německá skupina Nordzucker AG. Moravskoslezské cukrovary, s. r. o., dříve a. s., (s cukrovary Hrušovany nad Jevišovkou a Opava – Vávrovice) vlastní rakouská společnost Agrana. Další tři společnosti (Hanácká potravinářská společnost, s. r. o., Litovelská cukrovarna, a. s., a Cukrovar Vrbátky, a. s.) jsou z většiny vlastněny českými občany. Tuzemské cukrovary zpracovávají téměř výlučně cukrovou řepu vypěstovaných v ČR, i když cukrovary na Moravě využívají také surovinu ze zahraničí. Cukrovka se u nás nevyužívá pouze k výrobě cukru, slouží rovněž k produkci palivového, technického a pitného lihu i dalších vedlejších produktů. Největším

Tab. II. Finanční analýza vybraných ukazatelů cukrovarnických společností v ČR za rok 2018 v porovnání s rokem 2014

Ukazatel	Litovelská cukrovarna, a. s.		Moravskoslezské cukrovary, a. s.		Cukrovar Vrbátky, a. s.		HPS, s. r. o. – cukrovar Prosenice		Tereos TTD, a. s.	
	2018	2014	2018	2014	2018	2014	2018	2014	2018	2014
ROA	0,00	0,05	-0,16	0,06	-0,01	0,09	-0,03	0,03	-0,03	0,06
ROE	0,00	0,05	-0,25	0,08	-0,01	0,11	-0,05	0,04	-0,04	0,10
Běžná likvidita	5,65	1,18	7,36	4,01	3,89	4,55	1,83	2,15	1,76	1,57
Pohotovlá likvidita	1,48	0,61	1,76	2,39	2,61	2,62	0,66	1,06	0,68	0,63
Okamžitá likvidita	0,01	0,00	0,06	1,33	0,42	1,14	0,02	0,28	0,18	0,15
Úrokové krytí	45,42	2,94	-94,49	0,00	0,00	0,00	-16,90	8,53	-17,35	58,40
Dlouhodobé krytí	0,89	1,02	0,91	0,80	0,87	0,87	0,70	0,68	0,74	0,67
Čistý pracovní kapitál	253 726	78 293	1 045 969	2 103 075	464 409	453 750	87 430	123 298	1 310 964	1 435 058
Poměr vlastního kapitálu	0,36	0,18	0,63	0,72	0,86	0,85	0,70	0,68	0,66	0,62
Poměr cizího kapitálu	0,64	0,82	0,37	0,28	0,16	0,15	0,30	0,31	0,34	0,38
Krátkodobá zadluženost	0,11	0,58	0,09	0,20	0,15	0,13	0,24	0,31	0,26	0,33
Dlouhodobá zadluženost	0,53	0,02	0,17	0,00	0,01	0,02	0,00	0,00	0,07	0,05
Doba obratu pohledávek	72,08	121,59	59,94	88,27	78,00	98,88	59,77	76,52	60,25	71,17
Doba obratu zásob	205,33	112,69	197,37	135,48	114,01	130,21	109,83	106,98	128,36	138,20
Doba inkasa plateb	49,22	199,57	35,24	83,36	88,54	67,18	93,69	98,41	119,27	147,12
Obrátový cyklus peněž	228,19	34,71	222,07	140,39	103,47	161,91	75,91	85,09	69,34	62,24
Poměr oběžných aktiv	0,62	0,68	0,67	0,81	0,57	0,59	0,44	0,66	0,46	0,51
Poměr stálých aktiv	0,36	0,32	0,33	0,19	0,43	0,41	0,56	0,34	0,54	0,49

Pramen: vlastní zpracování na základě účetních závěrek a výročních zpráv sledovaných cukrovarů v ČR.

cukrovarem v české republice je závod v Dobrovinci, který patří společnosti Tereos TTD. Druhým největším cukrovarem je závod v Českém Meziříčí téže společnosti. Finanční výsledky společnosti Tereos jsou však ovlivněny skutečností, že se nejedná pouze o producenta cukru, ale také o lihovarnickou společnost (s lihovary Dobruvce, Chrudim, Kojetín a od roku 2019 i Kolín) a rovněž producenta krmných pelet, hnojiv a bioplynu. Tyto produkty se na hospodářských výsledcích společnosti podílí přibližně stejně jako produkce cukru. Společnost Tereos TTD však neposkytuje dílčí finanční výsledky pouze za jednotlivé provozy – cukrovary, lihovary a další zmíněnou produkci. Třetí největší cukrovar v České republice se nachází v Hrušovanech nad Jevišovkou a patří společnosti Moravskoslezské cukrovary.

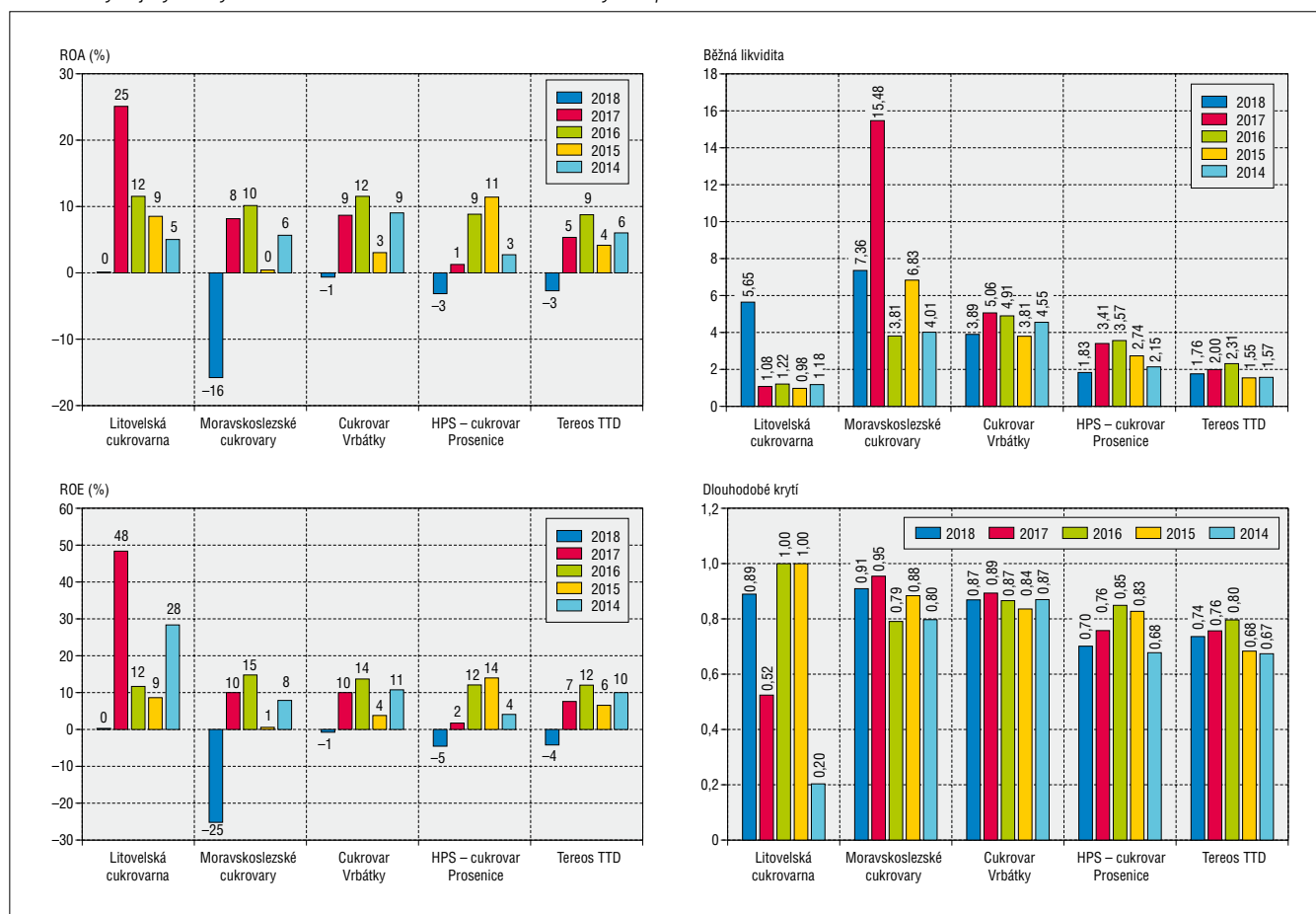
Výsledky a diskuse

Základní přehled informací o sledovaných podnicích vlastních cukrovarů Česku, tj. zaměření výroby a sortiment, který se u všech společností omezuje na výrobu cukru a jeho modifikace, dále průměrný počet zaměstnanců podle RES, základní přehled o vlastnické struktuře jednotlivých cukrovarů, hodnota základního kapitálu, výše čistého zisku a hodnota aktiv pro rok 2018, uvádí tab. I. Největší z hlediska počtu zaměstnanců a hodnoty aktiv je společnost Tereos TTD, následují Moravskoslezské cukrovary, Cukrovar Vrbátky, Hanácká potravinářská společnost vlastníci cukrovar Prosenice a Litovelská cukrovarna. Cílem finanční

analýzy je tudíž vyhodnotit dosažené ekonomické výsledky společností a jejich následná komparace za posledních pět let s ohledem na vývoj událostí v evropském cukerním sektoru souvisejících s obdobím před a po ukončení produkčních kvót v roce 2017. Tab. II. uvádí sledované ekonomické ukazatele všech sledovaných společností pro rok 2018 v porovnání s rokem 2014.

Obr. 1. Vývoj vybraných finančních ukazatelů cukrovarnických společností v letech 2014–2018

Pramen: vlastní zpracování na základě účetních závěrek a výročních zpráv sledovaných cukrovarů v ČR.

Všechny sledované roky vzhledem k limitům příspěvku zde uvedeny být nemohly. V roce 2018 došlo významnému zhoršení ukazatelů rentability u všech sledovaných podniků, které bylo způsobeno nízkými výkupními cenami cukru po liberalizaci trhu s cukrem v EU. Naopak došlo k navýšení hodnot likvidity, tj. schopnosti dostát svým závazkům. Ke zlepšení ukazatelů likvidity u všech sledovaných podniků došlo především navýšením hodnot krátkodobých pohledávek a krátkodobého finančního majetku, hodnota zásob 2018 nevykazovala oproti roku 2014 významné změny. Zvýšením hodnot likvidity došlo také navýšením hodnot čistého pracovního kapitálu. Naopak míra zadlužení externím kapitálem u všech sledovaných podniků v roce 2018 oproti roku 2014 vzrostla, a to zejména dlouhodobým externím kapitálem. Zvýšení hodnot externího dlouhodobého kapitálu naznačuje, že se podniky zaměřují na investice pro jejich dlouhodobý rozvoj a možnou expanzi. Ukazatel úrokového krytí, který označuje, kolikrát celkový zisk pokryje úrokové platby, a jehož doporučená hodnota je 3 a výše, se v roce 2018 u všech sledovaných podniků oproti roku 2014 významně zlepšil. Míra kapitalizace, vyjádřená ukazatelem dlouhodobého krytí, který vyjadřuje, zda způsob financování podniku odpovídá stupni likvidnosti majetku. Tento ukazatel by měl být ideálně kolem 1. V obou sledovaných letech všechny podniky vykazují podobné hodnoty, tj. všechny sledované cukrovarnické společnosti jsou dlouhodobě podkapitalizované, to znamená, že je dlouhodobý majetek částečně kryt krátkodobými zdroji. Tato situace může v dlouhodobém horizontu ohrozit finanční stabilitu sledovaných

podniků. Dále byly také sledovány ukazatele aktivity, neboli ukazatele obrátivosti či vázanosti kapitálu, které hodnotí, jak efektivně podnik hospodáří se svými aktivy. Má-li jich více, než je účelné, vznikají zbytečné náklady a tím i nízký zisk. Má-li jich málo, přichází o tržby, které by mohl získat. U všech sledovaných podniků v roce 2018 v porovnání s rokem 2014 došlo k významnému navýšení doby obrátu pohledávek, inkasa plateb i zásob, což úzce souvisí s významným navýšením hodnoty čistého pracovního kapitálu. V případě nízkých hodnot finančního polštáře mohou tyto hodnoty znamenat ohrazení platební schopnosti podniku. Oproti roku 2014 se hodnota krátkodobých finančních prostředků u všech sledovaných podniků snížila. Významnou změnou v roce 2018 je časový nesoulad mezi dobou obrátu pohledávek, která je téměř dvojnásobná oproti ukazateli doby inkasa plateb, a to u všech sledovaných podniků. Tento časový nesoulad opět může značit problém s krátkodobým financováním podniků. Vyšší hodnoty ukazatelů likvidity a hodnot čistého pracovního kapitálu a naopak nízké až záporné hodnoty ukazatelů rentability značí, že cukrovarnické společnosti v roce 2018 uplatňují spíše konzervativní finanční strategii. Tento typ finanční strategie pro podniky však nebyl záměrem, neboť celá situace je ovlivněna nízkou výkupní cenou cukru na českém a světovém trhu. Oproti roku 2014 podniky dosahovaly vyšších hodnot rentability a nižších hodnot likvidity, to znamená, že podniky uplatňovaly spíše balancovanou finanční strategii. Tuto finanční strategii sledované podniky uplatňovaly až do roku 2017, kdy došlo ke zrušení produkčních kvót. Obr. 1. shrnuje

vývoj nejvýznamnějších ukazatelů všech sledovaných cukrovarů za všech pět sledovaných let (rentabilita aktiv ROA, rentabilita vlastního kapitálu ROE, běžná likvidita, ukazatel úrokového krytí). Z grafů je patrné, že postupný rostoucí trend ukazatelů rentability do roku 2016 byl ovlivněn v zrušením produkčních kvót v roce 2017 a 2018, které dosahují dokonce záporných hodnot. Doporučené hodnoty jsou minimálně 8 % pro rentabilitu vlastního kapitálu a 5 % pro rentabilitu aktiv, značí schopnost podniku dosahovat zisku. Dále byla také sledována běžná likvidita, která má doporučené rozmezí 1,5–2,5 a která znamená schopnost podniku dostát svým závazkům, tj. je-li platebně schopný. Těchto doporučených hodnot se všech sledovaných letech drží pouze HPS (cukrovar Prosenice) a Tereos TTD. Naopak výrazný nárůst tohoto ukazatele lze sledovat u Litovelské cukrovarny v roce 2018 a u Moravskoslezských cukrovarů v roce 2017. Tyto změny jsou u sledovaných podniků dány především významným snížením krátkodobých závazků k poměru oběžného majetku, které definují hodnotu běžné likvidity. Další graf sleduje vývoj dlouhodobého krytí a ukazuje, že všechny sledované společnosti jsou dlouhodobě podkapitalizovány, kromě Litovelské cukrovarny, která v roce 2015 a 2016 dosáhla optimálních hodnot ukazatele 1. Z komparace finanční analýzy jednotlivých cukrovarů v České republice vyplývá, že nebyla prokázána souvislost mezi velikostí podniku a dosahovaných sledovaných ekonomických hodnot. Všechny sledované podniky jsou konkurenceschopné a v jednotlivých letech dosahují podobných ekonomických výsledků. Významnějších rozdílů dosahuje pouze Litovelská cukrovarna v roce 2017, kde je vykazována významně vyšší míra rentability a likvidity, v porovnání s ostatními roky a v porovnání s ostatními cukrovarny. Litovelská cukrovarna se také liší způsobem financování, v němž převažuje dlouhodobé externí financování, na rozdíl od ostatních podniků, které měly financování převážně z vlastních zdrojů. Litovelská cukrovarna a Moravskoslezské cukrovarny jsou také typické dlouhým obrátovým cyklem peněz (tj. kdy se do výroby vložené peněžní prostředky opět vrátí do vlastních likvidních prostředků) více než 200 dnů, oproti ostatním společnostem, které měly tento cyklus přibližně 80 dnů. Lze vyhodnotit, že ani jedna cukrovarnická společnost v Česku v roce 2018 nedosahovala optimálních hodnot finální analýzy a nelze jednoznačně dospět k závěru, že by některý z těchto podniků za poslední sledovaný rok se mohl považovat za absolutně finančně zdravý. V delším časovém horizontu (za sledovaných pět let) však lze dospět k závěru, že sledované cukrovarnické společnosti patří mezi stabilní podniky, které v minulosti dosahovaly poměrně vysokých hodnot rentability, prostřednictvím nichž si mohly vytvořit dostatečné finanční rezervy (mimo jiné i vysokou hodnotou čistého pracovního kapitálu) pro překlenutí období krize, které v cukrovarnictví na domácím i světovém trhu začala již rokem 2017. Pokud by však tato krize měla přetrvávat i v následujících letech, může hrozit, že dlouhodobá finanční stabilita sledovaných podniků bude ohrožena.

Závěr

Z provedené finanční analýzy vyplývá, že všechny sledované cukrovarnické společnosti jsou dlouhodobě podkapitalizované, to znamená, že dlouhodobý majetek je částečně kryt z krátkodobých finančních zdrojů. Dlouhodobě tím tak může být ohrožena likvidita a likvidnost sledovaných podniků, která tak významně

ohrožuje celkové finanční zdraví podniků. Je tudíž vhodné se zaměřit na zlepšení tohoto ukazatele. Zejména je doporučeno se zaměřit na restrukturalizaci způsobu financování, které podniky, kromě Litovelské cukrovarny, řeší především z krátkodobých zdrojů. Bylo by tedy žádoucí zvýšit hodnotu dlouhodobých vlastních i cizích zdrojů financování. Dalším společným znakem je dlouhá obrátovost jednotlivých položek oběžného majetku, a to zejména doba obrátu pohledávek a zásob, které definují dlouhý obrátový cyklus peněz.

U všech sledovaných podniků je typický časový nesoulad doby obrátu pohledávek, který je téměř dvojnásobný oproti době inkasa plateb. V dlouhodobém horizontu tento časový nesoulad může způsobit problém s cash flow, pokud podniky nebudou mít dostatečný finanční polštář pro zajištění krátkodobé i dlouhodobé platební schopnosti. Podniky v současné době uplatňují konzervativní finanční strategii, zaměřenou na vyšší hodnotu likvidity. Tato strategie je vzhledem probíhající krizi v cukrovarnictví pochopitelná. V následujících letech by však podniky měly usilovat o dosažení balancované finanční strategie. Podniky si mohou dovolit snížit hodnotu pracovního kapitálu, což mohou využít pro svůj rozvoj a expanzi na zahraničních trzích a následný částečný růst rentability. Dlouhodobě by se všechny podniky měly zaměřit na optimalizaci finančního zdraví zohledňující optimální způsob financování, optimální míru likvidity, zlepšení ukazatelů a postupné zpětné navýšení míry rentability. Sledované cukrovarnické společnosti by se měly zaměřit na dlouhodobou a komplexní optimalizaci celkového finančního zdraví zavedením konkurenceschopné finanční strategie, která pomůže podniky stabilizovat bez ohledu na probíhající celospolečenské, ekonomické či přírodní krize.

I přes snížení výroby cukru vlivem reformy sektoru v EU je Česko soběstačné i je nadále proexportní zemí. V současné době je sedmým největším producentem cukrové řepy v Evropě. Hlavním důvodem vysoké úrovně spotřeby cukru, zejména ve vyspělých zemích, je vysoká spotřeba průmyslově vyráběných potravin. Všechny zdejší cukrovarny jsou umístěny v řepářských oblastech, a tudíž mají zajištěný dostatek suroviny

a zároveň relativně nízké náklady na její dopravu. Ve většině sklizňových a výrobních parametrů je naše řepářství na úrovni nejvyspělejších států EU. Výroba cukru u nás probíhá v 7 cukrovarech, které vlastní pět společností. V České republice proběhla restrukturalizace cukrovarnických podniků, které nyní dosahují výsledků srovnatelných se západní Evropou. Po třicetiletém vývoji se republika vyznačuje silným a konkurenceschopným cukrovarnickým průmyslem, který může uplatňovat prodej svých výrobků v některých deficitních zemích, a také sektorem pěstování cukrové řepy, který zdvojnásobil efektivitu jejího pěstování.

Souhrn

Příspěvek se zaměřuje na současné ekonomické postavení podniků provozujících cukrovary v České republice. Hlavním cílem příspěvku je vyhodnotit a komparovat finanční situaci pěti podniků, které v Česku nyní působí v cukrovarnictví a vyhodnotit jejich současné ekonomické postavení ve daném oboru. Sledované období pro analýzu dat je 2014–2018, tj. pět posledních dostupných let. Hlavními metodami pro naplnění hlavního záměru příspěvku je analýza ekonomických dat z účetních závěrek, výročních zpráv a dalších veřejně dostupných informací o cukrovarnických společnostech u nás a vybrané metody finanční analýzy, které vyhodnocují současnou ekonomickou situaci cukrovarnických podniků v České republice. Sledované cukrovarnické společnosti na základě finanční analýzy patří mezi stabilní a konkurenceschopné podniky, které však zasáhla probíhající krize v cukrovarnictví. Pokud neoptimalizují své ekonomické výsledky, bude v dlouhodobém horizontu ohrožena jejich finanční stabilita, zdraví i konkurenceschopnost. V závěru příspěvku jsou pro sledované cukrovarnické společnosti navržena doporučení pro eliminaci zjištěných problematických oblastí v jejich současné ekonomické situaci.

Klíčová slova: cukr, cukrovary, ekonomický vývoj, finanční analýza, cukrovarnické podniky v České republice, cukrovarnictví v České republice.

Literatura

1. STRÍTESKÝ, H. (ED.): *Cukrovarnictví, cukrovary a cukrovarníci: fenomén českého hospodářství v 19. a 20. století*. Praha: Národní zemědělské muzeum, Nár. technické muzeum, 2011, 777 s.
2. PULKRÁBEK, J. ET.AL.: *Řepa cukrová, pěstitelský rádce*. Praha: SZN, 2007, 64 s.
3. *Sugar and Sweetener Economy – Europe and North America 2020*. Berlin: Verlag Dr. Albert Bartens KG, 2020, 400 s.
4. MINX, L. ET AL.: *Rostlinná výroba III*. Praha: SZN, 1994, 153 s.
5. PULKRÁBEK, J.; ŠROLLER, J.: *Základy pěstování cukrovky*. Praha: Institut výchovy a vzdělávání MZE ČR, 1993, 62 s.
6. STRNADLOVÁ, H.: *Odbad vývoje odvětví cukrovky a cukru v ČR po vstupu do EU*. Praha: VÚZE, 2003, 70 s.
7. CHOCHOLA, J.: *Průvodce pěstováním cukrové řepy*. Praha: SZN, 2010, s. 65.
8. KOZÁK, S.: Stav a perspektivy pěstování cukrovky a cukrovarnictví v ČR a ve světě. In *Sb. z konf. Řepářství 2000*, Praha: ČZU, 2000.
9. PATÁKOVÁ, P., ET. AL.: Exploitation of food feedstock and waste for production of biobutanol. *Czech J. Food Sci.*, 27, 2009 (4), s. 276–283.
10. HANÁK, J. ET AL.: *Průvodce společnou organizací tržb v odvětví cukru*. Praha: MZE ČR, 2004, 55 s.
11. GEBLER, J.: *Kampaň 2006/2007 v České republice. Informace o komoditě cukrovka – cukr*. Praha: VUC Praha, 2007, 51 s.
12. World sugar market: Prices remain stuck in a tight range. *Zucker-Ind.*, 144, 2019 (6), s. 307–308.
13. SMOLÍK, J.: Produkce cukrové třtiny a cukru Kubánské republiky. *Listy cukrov. řepář.*, 136, 2020 (5–6), s. 220–223.
14. NESIBA, J.: CSR management v cukrovarnictví severní a jižní Číny dle kritérií Water Footprint. *Listy cukrov. řepář.*, 136, 2020 (7–8), s. 286–291.
15. F. O. Licht: Deficit forecast for 2019/20 rises to 6.5 million tonnes. *Int. Sugar J. – World Sugar Yearbook 2020*, s. 4–13.

Svatošová V.: Current Economic Development of Sugar Companies in Czech Republic

The paper focuses on the current economic position of companies owning sugar factories in the Czech Republic. The main goal of the paper is to evaluate and compare the financial situation of five companies that now operate in the Czech sugar industry and evaluate their current economic position. The monitored period for data analysis is 2014–2018, i.e. the last five available years. The main methods for fulfilling the main purpose of the paper are the analysis of economic data from financial statements, annual reports and other publicly available information on Czech sugar factories and selected methods of financial analysis that evaluate their current economic situation. Based on the financial analysis, the monitored sugar factories are among stable and competitive companies, which, however, were affected by the ongoing crisis in the sugar industry. If they do not optimize their economic results, their financial stability, health and competitiveness can be jeopardized in the long run. The paper concludes by providing recommendations for the elimination of the identified problem areas in their current economic situation.

Key words: sugar, sugar factories, economic development, financial analysis, sugar factories in the Czech Republic, sugar industry in the Czech Republic.

Kontaktní adresa – Contact address:

Ing. Veronika Svatošová, Ph.D., Mendelova univerzita v Brně, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií, Zemědělská 1665/1, 613 00 Brno, Česká republika, e-mail: veronika.svatosova@mendelu.cz